

SFÂNTUL INIMII MELE

SFÂNTUL NECTARIE DIN EGHINA

Traducere de Valentin Petre Lică

*Această carte apare cu binecuvântarea
Maicii Timoteea, stareța Mănăstirii Sfânta Treime –
Sfântul Nectarie, din insula Eghina, Grecia*

Editura Sfântul Nectarie
Sofia • 2024

Mesaj din partea Preafericirii Sale †Teodor al II-lea, papă și patriarh al Alexandriei și al întregii Africi

Stimate domnule Anghel Boncev, fiu al cucerniciei noastre, har și milă peste dumneavoastră de la Preabunul Dumnezeu.

De pe tronul nostru, al Bisericii Apostolice a Sfântului Marcu Evanghelistul, întâmpinăm cu bucurie prezenta ediție a cărții dumneavoastră intitulată „Sfântul inimii mele”. Vă felicităm pentru scrierea ei și dorim cititorilor să aibă folos duhovnicesc din ea.

Sfântul Nectarie a pus în faptă porunca evanghelică: „Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8: 34). Pentru iubirea sa pentru Domnul nostru Iisus Hristos și pentru Sfânta Biserică, a îndurat fără cârtire toate necazurile cu răbdare și credință, ca aurul în topitoare. Simplitatea sa, iertarea sa, dar mai ales iubirea sa dumnezeiască, au atras asupra sa harul Dumnezeului Celui Sfânt. În felul acesta, el a devenit vasul darurilor Preasfântului Duh și împreună viețuitor cu marii sfinți din vechime.

Iar noi, în cinstita noastră Patriarhie, a doua în rang, ne bucurăm în chip deosebit de prezența sa vie.

Dorim părintește ca viața sfântă a cuviosului și de Dumnezeu purtătorului nostru Părinte Nectarie să fie pentru fiecare credincios o mângâiere în necazuri, iar rugăciunile sale un sprijin în lupta duhovnicească.

† TEODOR al II-lea

papă și patriarh al Alexandriei și al întregii Africi

scrisă în Alexandria
pe 24 iunie 2020

Trăirea Cuvântului lui Dumnezeu, temei al așezării Sfântului Ierarh Nectarie în inimile celor pătruși de dorul veșniciei

Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina s-a făcut candelă aprinsă de lumina harului lui Dumnezeu, mistuit fiind de dragostea pentru cele sfinte, printr-o autentică trăire a Cuvântului lui Dumnezeu în inima sa, devenită sălaș al sfințeniei izvorâte din bucuria comuniunii și iubirea jertfelnică, din răbdarea cu care a purtat crucea suferinței mângâiată doar de cugetarea la iubirea dumnezeiască și dobândirea cununilor cerești.

În chip mistic și negrăit, inima Sfântului Ierarh Nectarie a fost cuprinsă de căldura Duhului Sfânt, Care a luminat-o și a sfințit-o, încât a fost învăluită de prezența Mântuitorului Hristos și a devenit izvor al cuvintelor și faptelor bune, descoperind că rostul Bisericii în lume este sfințirea oamenilor prin harul Duhului Sfânt.

Râvnitor ascultător al predaniilor Sfinților Părinți, dascăl de Teologie, în care a afirmat principiul întâietății experienței asupra expresiei teoretice a adevărului de credință, a căutat în toate călăuzire de la Dumnezeu, iar această căutare, împlinirea voii și slujirea lui Dumnezeu au fost cele mai importante lucrări ale vieții sale. S-a avântat în noianul ispitelor cu nesfârșită nădejde, încât, asuprit de necazuri, a părut îngenuncheat de povara acestora, însă niciodată nu a deznădăjuit, ci și-a ancorat puterile sufletești în rugăciunea neîncetată și a trăit rugăciunea ca pe o experiență duhovnicească a unei comuniuni continue cu Dumnezeu. S-a făcut părtaș cereștii slave și a fost binecuvântat de Dumnezeu cu numeroare daruri duhovnicești, care au sălășluit roade alese în inima sa curată și bună, iar mulți dintre cei ce veneau la el, împovărați de păcate și copleșiți de necazuri și suferințe, plecau odihniți și mângâiați.

Iscusit povățuitor de suflete, dăruit de Dumnezeu cu multă răbdare, smerenie și blândețe, a dorit să-i aducă la lumina adevărului pe cei ce ședea în întunericul necunoștinței, umplându-le inimile cu mireasma virtuților, a credinței și a dragostei față de Dumnezeu, pentru că el era cel dintâi care îl purta pe Hristos în inima sa, ca într-un potir binecuvântat, în care harul lui Dumnezeu s-a revărsat cu prisosință. Și toți se odihneau duhovnicește în inima Sfântului Nectarie, cum, de altfel, fiecare îl purta pe sfânt în inima sa.

Slujirea sa ca înțelept ierarh și teolog erudit, a fost înfăptuită printr-o neobosită activitate, fără a renunța la viața ascetică, dezvăluind la catedră și la

amvon dimensiunea experiențială a revelației printr-o neconținută rugăciune și neîncetată povățuire pe cărările virtuților, fiind cunoscut pentru felul în care îi ajută pe cei aflați în suferință, cât și pentru minunile pe care le-a făcut chiar din timpul vieții sale. După mutarea la Domnul, în anul 1920, Sfântul Nectarie s-a desfășurat în veșnica frumusețe a tainelor dumnezeiești și s-a învrednicit a tămădui boli despre care doctorii spuneau că nu pot fi vindecate, alăturându-se Sfinților doctori fără de arginți.

Mărturiile despre minunile Sfântului Nectarie au fost consemnate înainte de proclamarea canonizării sale de către Sinodul Bisericii din Grecia, din anul 1961. Aceste mărturii sunt tot mai ample și provin din diferite spații ortodoxe, acolo unde au fost așezate spre cinstitie și binecuvântare părticele din sfintele sale moaște, și unde sfântul „vindecător de cancer” săvârșește numeroase minuni, cunoscute drept fapte ale credinței prin care Dumnezeu Se slăvește în oameni.

Cu totul minunat este să fii martorul unor astfel de minuni, săvârșite și descoperite în jurul raclei cu moaștele Sfântului Ierarh Nectarie, pentru că sfântul îi adună pe credincioși în comuniune de rugăciune. Pentru folosul duhovnicesc al creștinilor din Bulgaria, mărturiile despre minunile Sfântului Ierarh Nectarie au fost adunate și de Anghel Boncev, cunoscut jurnalist, scriitor și regizor, care le-a publicat într-o colecție închinată sfinților de curând canonizați, alături de minunile Sfântului Luca al Crimeii și ale Sfântului Efrem cel Nou, colecție ce apare și în limba română.

Prin publicarea acestora s-a dorit întărirea comuniunii și nădejzii în ajutorul și mijlocirea Sfântului Ierarh Nectarie. În chipul sfântului se descoperă „toată măreția înțelepciunii dumnezeiești”¹, care devine, de altfel, un îndemn pentru cei pătrunși de dorul veșniciei de a păși pe urmele sfinților și a deveni „prieten al celor drepiți”, pe care, imitându-i, „să se îndrepte și să-și mântuiască sufletul”².

Binecuvântăm apariția volumului *Sfântul inimii mele*, încredințați fiind că lecturarea minunilor Sfântului Ierarh Nectarie Taumaturgul descoperă legătura dintre unitatea în credință și comuniunea în viațuire sfântă, iar credincioșii așază în inima lor comoara evlaviei, bineplăcând lui Dumnezeu, spre a ajunge moștenitori ai bunătăților veșnice.

† VARSANUFIE
Arhiepiscopul Râmnicului

¹ SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Răspunsuri către Talasie*, în *Filocalia*, Vol. III, trad., introd. și note, Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Ed. Harisma, București, 1994, p. 238.

² SFÂNTUL GRIGORIE PALAMA, *Omilia 17*, în *PG* 151, 236A.

Cuvânt înainte din partea Sfintei Mănăstiri Sfânta Treime – Sfântul Nectarie din Eghina

E o mare bucurie și cinste pentru noi să adresăm cuvinte de dragoste frățească cititorilor acestei cărți.

Când Sfântul Nectarie a publicat lucrarea sa poetică „Theotokarion”, în Cuvântul înainte către cititori a scris că a pornit la scrierea și publicarea acestei lucrări din trei motive principale:

a) spre lauda și cinstirea Preasfintei Fecioare Maria, pentru că vrednic este cu adevărat pentru om să se îndeletnicească cu personalitatea demnă de cinstire a Maicii Domnului;

b) din recunoștință personală față de ea, pentru că în viața sa a cunoscut de multe ori sprijinul ei;

c) să împărtășească credincioșilor simțămintele sale față de Preasfânta Fecioară Maria și, de asemenea, să le satisfacă și să le întărească dorința de a se întoarce în orice chip la ea.

Socotim că cele trei motive de mai sus l-au îndemnat și pe autor, pe domnul Anghel Boncev, să scrie și să publice această carte despre Sfântul Nectarie. Și anume:

a) Ne este, într-adevăr, de mare folos, nouă tuturor, dar suntem și datori – prin rugăciune, lectură duhovnicească și scris – să avem părtaşie cu sfinții noștri, în cazul de față, cu Sfântul Nectarie.

Orice am spune sau am scrie despre el ar fi prea puțin. Viața lui a fost o cruce neîncetată pe care a purtat-o cu credință, nădejde și iubire în Hristos, pentru a-L mărturisi pe Iisus Hristos în viața sa muritoare aici, pe pământ – făcându-se, astfel, pildă vie de urmat pentru noi, ceilalți – dar și pentru a câștiga viața veșnică alături de Iisus Hristos în ceruri, pe care Însuși Hristos a făgăduit-o celor care păzesc poruncile Sale.

Și cu adevărat, Domnul l-a slăvit pe slujitorul Său, Sfântul Nectarie, căruia i-a rânduit slava cerească, în Biserica triumfătoare de acolo, dar i-a dat și putere mijlocitoare și de a face minuni și de a ajuta în felul acesta Biserica luptătoare de aici.

Sfântul Nectarie arată milă tuturor celor care pățimesc, pentru că el însuși a suferit. Așa că răspunde ori de câte ori un credincios îl cheamă în ajutor, iar adesea și fără a fi chemat aleargă cu adevărat în ajutorul oamenilor.

El este atât de iubitor, atât de simplu, atât de primitiv, încât suntem profund atinși de inima lui părintească. Săvârșește neîncetat minuni: cu bolnavi (fizic și psihic), familii destrămate, copii abandonati, șomeri, oameni fără adăpost, cu cei persecutați, nedreptățiți, nenorociți, deznădăjduiți. Schimbă împrejurările vieții și le transfigurează. Le dă nădejde și lumină și îi scoate din impas. El îi aduce pe oameni la pocăință și la aflarea adevărului.

7

b) Dar pentru că această iubire a Sfântului nu se limitează la un singur loc, ci e universală și atinge toate neamurile, ea l-a atins personal și pe autorul acestei cărți, domnul Anghel Boncev, pelerin constant al sfintei noastre mănăstiri, care dorește să prezinte în țara sa informațiile pe care le poate găsi despre Sfântul Nectarie. Întrucât a observat unele discrepanțe în biografiile Sfântului care circulau în diferite limbi, a dorit să transmită într-un mod fidel și precis mărturiile istorice despre viața Sfântului.

El a muncit cu conștiinciozitate și cu simțul datoriei, cercetând izvoarele și verificând faptele, reușind să adune informațiile pe care le căuta și să le prezinte cu acuratețe și multe detalii în lucrarea sa „Sfântul inimii mele”.

c) Știind că și alți frați din patria sa aveau aceeași dorință – de a-l cunoaște mai bine pe Sfântul Nectarie – a decis să publice această carte pentru a le împărtăși și lor bucuria sa duhovnicească. Puteți să-i îndemnați și dumneavoastră pe cei care poate nu-l cunosc pe Sfântul Nectarie să citească și să afle mai multe despre el și, în felul lor, să caute să-l cunoască personal. „Vino și vezi”, a spus Apostolul Filip către Apostolul Natanael atunci când L-a aflat pe Hristos Mesia (vezi Ioan 1: 46). „Am găsit o comoară! Haideți să o împărțim și cu alții!”, spune orice creștin atunci când găsește un sfânt atât de mare făcător de minuni ca Sfântul Nectarie.

Rugându-ne pentru frații noștri aflați în suferință și dorindu-le tot binele, suntem încredințați că Sfântul Nectarie va alerga la fiecare dintre voi în nevoia sa.

*Cu evlavie,
Maica stareță Timoteea și maicile împreună cu mine*

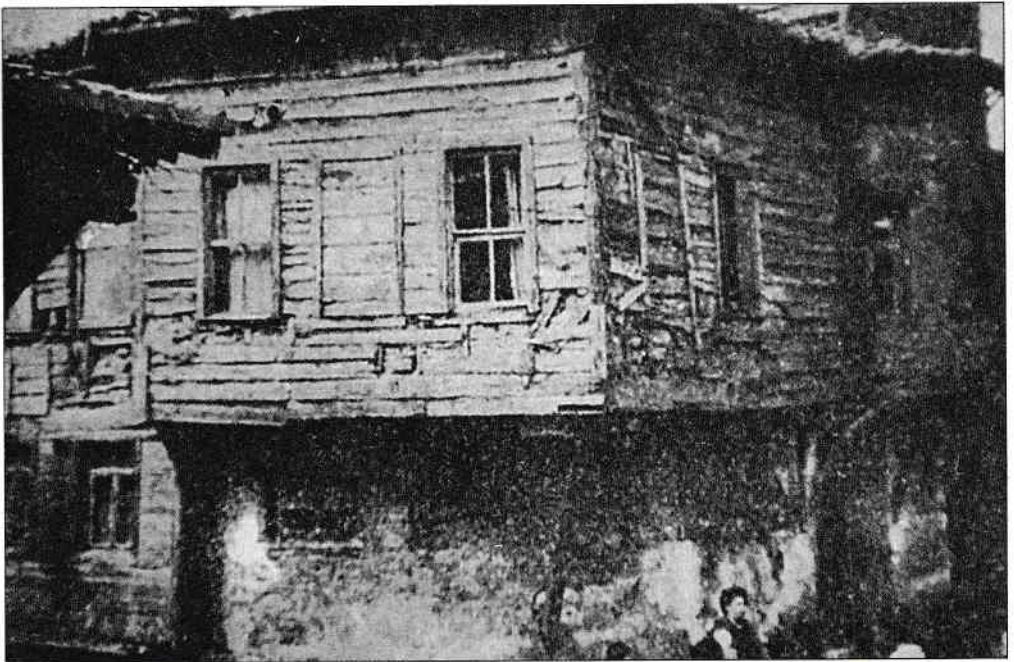
Despre Sfântul Nectarie, sfântul inimii mele

Fiecare dintre noi, în viața sa, trăiește momente pe care nu le va uita niciodată – întâmplări care ne-au lăsat urme adânci în memorie și conștiință, în inimă și în suflet. O întâmplare din 2014 mi-a influențat decisiv viața și a îndreptat-o într-o altă direcție, cu siguranță mai bună. În luna aprilie, ajungând în insula Eghina, nu știam încotro să merg. Nu știam că acolo, sus în munți, locuia un sfânt de o măreție nemaivăzută, care avea să-mi întoarcă inima. Încă de la primii pași pe care i-am făcut în Mănăstirea Sfânta Treime – Sfântul Nectarie, am simțit un har deosebit. Sfântul Nectarie m-a atras ca un magnet. M-a ajutat. M-a mângâiat, m-a sprijinit și m-a tămăduit. Mi-a schimbat viața din temelii și m-a făcut să mă privesc pe mine și lumea în care trăiam atunci cu alți ochi. Schimbarea nu a fost imediată, magică, dar a fost certă. Din acel moment, am început să fiu deosebit de curios cu privire la viața lui. Am adunat fapte despre viața și minunile sale. Am absorbit tot ceea ce avea legătură cu acest mare părinte al Bisericii. În ultimii ani am întâlnit oameni, le-am ascultat mărturiile, am vizitat locurile în care a trăit: Silivria, Istanbul, insulele Chios, Eghina și Evvia, Sfântul Munte Athos, Fthiotida, Atena și multe altele. Am vrut ca cititorul ortodox bulgar să fie încredințat că această carte pe care o ține în mâinile sale nu e plină doar de fapte îndeobște cunoscute, ci e plină și de credință în sfințenia unuia dintre cei mai mari părinți ai secolului trecut. În viața sfântului înfățișată aici pot fi observate deosebiri față de viețile publicate până acum, care pe alocuri s-au abătut de la istoria reală și adevărată a vieții Sfântului Nectarie. Fiți încredințați că totul în această carte este verificat și demn de încredere. Și, totuși, cuvintele sunt neputincioase în a arăta pe deplin sfințenia, stăruința, osteneala, dragostea, răbdarea, nădejdea, suferința, nevoința și credința Sfântului Nectarie; Pentru a zugrăvi aura de sfințenie a făcătorului de minuni din Eghina primul lucru pe care l-am făcut despre Sfântul Nectarie a fost un film de scurtmetraj despre viața lui, dar am înțeles că nu era îndeajuns, că despre oameni ca el trebuie să se vorbească mai mult, să fie mai cunoscuți.

Nădăjduiesc că va ajunge la cât mai mulți cititori, pentru a-și întoarce inimile către Dumnezeu și spre sfântul Său. Să cerem cu nădejde sinceră, să ne nevoim în buna făptuire și să primim cununa nestrucăciunii.

VIATA SFÂNTULUI NECTARIE DIN EGHINA, FĂCĂTORUL DE MINUNI

Sfântul Nectarie din Eghina, făcătorul de minuni, s-a născut la 1 octombrie 1846 în orașul Silivria, în Tracia Orientală (Turcia de astăzi), cu numele de mirean Anastasie Kefalas. Viitorul sfânt a fost botezat trei luni mai târziu – la 15 ianuarie 1847, în biserica locală cu hramul Sfânta Cuvioasă Xenia Romana. În familia Kefalas domnea o atmosferă duhovnicească. Tatăl, Demostene (Dimos) din Ioannina, muncea din greu pentru a-și întreține familia cu mulți copii, făcând mai multe meserii diferite, dar cel mai mult era atras de mare. Mama sa, Vasiliki Triandafilidu (căreia îi spunea cu drag Balu), era de loc din Silivria, dintr-o familie de oameni cu educație aleasă. Demostene și Vasiliki Kefalas s-au căsătorit înainte de 1838 și au avut șapte copii, Anastasie fiind al cincilea. Sfântul a avut trei frați, Dimitrie, Grigorie, Haralambie și trei surori, Smaragda, Sevastia și Mărioara. Casa în care locuia numeroasa familie a fost construită în jurul anului 1840, iar cu ei locuia și bunica copiilor, cea mai iubită și mai importantă persoană pentru Anastasie. Ea a aprins

Casa părintească a Sfântului Nectarie din orașul Silivria

Locul unde s-a înălțat casa familiei Kefalas Astăzi, administrația locală din Silivria are în vedere reconstruirea casei în forma sa autentică și transformarea ei în muzeu și lăcaș de pelerinaj.

și a întreținut focul credinței în acest cămin evlavios, unde rugăciunea era ne-lipsită și la trezire și la culcare. Seara, familia se strângea într-o singură cameră, coborau perdelele pentru ca turcii să nu vadă flacăra candelii aprinse și își înălțau glasurile în rugăciune către Dumnezeu și Preasfânta Sa Maică, precum și către mijlocitorii înaintea lui Dumnezeu – sfinții. Domnul a însoțit familia de-a lungul întregii ei vieți, iar membrii ei Îl căutau neîncetat. Odată, băieții împreună cu tatăl lor se aflau în barcă în largul mării, când pânzele s-au rupt și valurile au umplut-o cu apă. Anastasie s-a închinat de trei ori, a legat una dintre pânze cu cureaua sa și astfel vasul s-a întărit și apa s-a liniștit. Când s-au întors acasă, Dimos i-a spus lui Balu:

„Anastasie al nostru va fi sfânt într-o bună zi.” Încă din primii ani de viață, Anastasie a fost un înger sfânt care rostea cu înflăcărare rugăciuni și psalmi învățați pe dinafară. Voia să învețe mai degrabă literele, pentru a se adăpa din Sfânta Evanghelie, iar bunica sa visa să-l vadă într-o zi în veșminte de preot. Acesta părea a fi și imboldul său inconștient, dar hotărât în acel moment, pe care îl înțelegem din dialogurile cu bunica sa, când la citirea psalmului 50, micuțul o întrerupea și continua singur: **„Învăța-voi pe cei fărădelege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce.”**

**Vasiliki (Balu) Triandafilidu
Kefalas, mama Sfântului
Nectarie.**

Ochii bătrânei s-au umplut de bucurie, deși nu a trăit să vadă creșterea sa duhovnicească, care a atins înălțimi incomensurabile. Când ceilalți copii se jucau pe uliță, el își făcea odăjdii preotești din hainele vechi, se prefăcea că este preot, urca pe un scaun, ca și cum ar fi fost în amvonul de la biserică pentru a ține predica, repetând ceea ce-și amintea de la slujbele de duminică și din zilele de sărbătoare.

Părinții săi erau atât de săraci încât nu-i puteau cumpăra nici măcar un caiet pentru școală, așa că Anastasie învăța totul pe de rost. Avea în jur de șapte ani când și-a legat un caiet din bucăți de hârtie. Când mama lui l-a întrebat ce are de gând să facă cu el, i-a răspuns că va scrie în el cuvintele lui Dumnezeu. În 1860, pe când Anastasie avea paisprezece ani, a primit binecuvântarea părinților să plece la Constantinopol pentru a studia și, de asemenea, pentru a-și susține financiar familia.

S-a dus în port și l-a rugat pe căpitan să-l ia cu el, dar acesta i-a spus zeflemitor: „Fă o plimbare mică și apoi te poți urca la bord.” Înțelegând batjocura din glasul căpitanului, micuțul s-a supărat și a rămas nemișcat pe loc.

Căpitanul a decis să se amuze pe seama lui și l-a luat la întrebări: „Încotro ai pornit, tinere?” „Spre Constantinopol, domnule, vă rog, vă rog, luați-mă și pe mine!” „Da, dar la Constantinopol nu sunt primiți pasagerii clandestini”, i-a răspuns printre râsete.

Lacrimile se rostogoleau ușor pe obrajii lui Anastasie. Părea că dorința lui pierise ca un miraj în deșert și, odată cu ea, și visul său despre marele oraș, învățătura, bisericile din Constantinopol... biserica cea mare, Sfânta Sofia... Căpitanul a ordonat echipajului să înceapă manevrele, dar chiar și cu ancora ridicată, vasul nu se urnea. Au accelerat motoarele de mai multe ori, dar fără succes. Marinații au făcut ocolul și s-au întrebat ce anume împiedica nava să pornească, însă nu au găsit nicio opreliște. Nava rămase nemișcată. Căpitanul mâniat striga la echipaj, dar când ochii lui au dat de ochii întristați de copil ai tânărului Anastasie Kefalas, i-a strigat să urce la bord. Micuțul, care asta aștepta, a alergat iute și a sărit la bordul vasului. A țâșnit în sus ca un glonț, iar nava parcă s-a smuls dintr-un laț nevăzut și s-a pus în mișcare, în sunetul ecourilor sperieturii pasagerilor, pricinuită de pornirea bruscă. Anastasie privea peste balustradă cum se întorc și se îndepărtează de țarm și cum pământul